

RAPORT PREZYDENCJI KONWENTU EUROPEJSKIEGO DLA PRZEWODNICZĄCEGO RADY EUROPEJSKIEJ*

Bruksela, 18 lipca 2003 r.

1. Kierując się pełnomocnictwem nadanym przez Radę Europejską na posiedzeniu w Laeken 14 – 15 grudnia 2001 r., Konwent ds. przyszłości Europy wypełnił swoje zadanie i przedkłada przewodniczącemu Rady Europejskiej wyniki swojej pracy: projekt Traktatu ustanawiającego konstytucję dla Europy.
2. Jak przewidziano w Deklaracji z Laeken, przewodniczący Konwentu składał Radzie Europejskiej sprawozdania z postępu prac na jej posiedzeniach w czerwcu 2002 r. (Sewilla), w październiku 2002 r. (Bruksela), w grudniu 2002 r. (Kopenhaga) i w kwietniu 2003 r. (Ate-ny). 20 czerwca 2003 r. przedstawił on części I i II projektu traktatu Radzie Europejskiej w Salonikach. Części te pozostawiono bez zmian. Części III i IV, których tymczasowe teksty były w Salonikach dostępne, są już ukończone i zostały dodane do projektu traktatu.
3. Projekt traktatu jest wynikiem siedemnastomiesięcznej pracy Konwentu, którego członkowie, wraz z zastępcami, są wymienieni w załączniku I. Spotkali się oni na 26 posiedzeniach plenarnych (które zajęły łącznie 52 dni), wysłuchawszy ponad 1800 wystąpień. Konwent powołał również jedenaście grup roboczych i trzy koła dyskusyjne, każde z własnym, szczególnym pełnomocnictwem, które rozpatrywały konkretne kwestie i sporządziły zalecenia dla całego Konwentu. Członkowie Konwentu przygotowali ogółem 386 pisemnych not adresowanych do całego Konwentu i 773 do grup roboczych i kół dyskusyjnych.
4. Prezydium, którego członkowie są wymienieni w załączniku I, spotkało się na 50 posiedzeniach i przedłożyło Konwentowi 52 dokumenty. Członkowie Prezydium przewodniczyli grupom roboczym i kołom dyskusyjnym wymienionym w załączniku II i przedstawili swoje sprawozdania Konwentowi.
5. Konwent działał na zasadach całkowicie przejrzystych; jego posiedzenia były otwarte dla publiczności, a wszystkie jego oficjalne dokumenty były dostępne na stronach internetowych Konwentu. Strony te odwiedzało miesięcznie średnio ok. 47 000 osób, a w czerwcu 2003 r. liczba ta wzrosła do 100 000 osób. Poza tym Konwent podjął wiele inicjatyw w celu zapewnienia szerszego udziału w jego pracy.

* Tekst niniejszego dokumentu w języku angielskim można znaleźć pod adresem internetowym: http://europa.eu.int/docs/Traty/cv00851_en03.pdf

Forum ustanowione zgodnie z deklaracją w Laeken otrzymało 1264 not od organizacji pozarządowych, wspólnot biznesowych, kręgów akademickich i innych. Zorganizowano spotkania z udziałem licznych grup zainteresowanych Konwentem, łącznie z przedstawicielami kościołów i organizacji religijnych, zespołami doradców, przedstawicielami organizacji lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych. Poza tym w czerwcu 2002 r. odbyło się specjalne posiedzenie plenarne poświęcone społeczeństwu obywatelskiemu. W lipcu 2002 r. został zorganizowany Konwent Młodych: jego przewodniczący został obserwatorem prac toczących się w Konwencie.

6. Sukcesem Konwentu okazała się rola, jaką odegrali członkowie z krajów kandydujących. Zgodnie z deklaracją z Laeken uczestniczyli oni na pełnych prawach w obradach Konwentu. Konwent zdecydował się pójść krok dalej i jeden z wybranych przez te kraje przedstawicieli został zaproszony do uczestnictwa we wszystkich dyskusjach Prezydium. Zorganizowano tłumaczenia, by umożliwić członkom z krajów kandydujących zwracanie się do Konwentu we własnych językach. Decyzja Rady Europejskiej w sprawie rozszerzenia z grudnia 2002 r. i późniejszy proces ratyfikacyjny w krajach kandydujących uwydatniły znaczenie poszczególnych decyzji podjętych wcześniej przez Konwent.
7. Zadanie nałożone na Konwent składało się z czterech kwestii zawartych w „Deklaracji z Nicei w sprawie przyszłości Unii Europejskiej” i następnie rozszerzonych w pełnomocnictwie udzielonym przez Radę Europejską w Laeken. Podczas wstępnych spotkań Konwent poruszał takie kwestie jak podział kompetencji i uproszczenie unijnych instrumentów i procedur. Dyskusje plenarne, łącznie z wynikami pierwszych prac grup roboczych, pozwoliły Konwentowi na określenie w październiku 2002 r. najbardziej stosownej struktury przyszłego traktatu, która odpowiadałaby szczególnie wymaganiom przejrzystości i uproszczenia [traktatów]. Prace Konwentu przyniosły następujący rezultat: połączenie i reorganizację istniejących traktatów w formie projektu konstytucji, skutkiem czego byłoby przyznanie Unii Europejskiej jednolitej osobowości prawnej. Podejście to pozwoliło na uzyskanie poparcia wielu członków Konwentu, a następnie umożliwiło Konwentowi osiągnąć szerokie porozumienie w sprawie skonsolidowanego tekstu projektu konstytucji, zaprezentowanego Radzie Europejskiej w czterech częściach.
8. Konwent zgodził się na większe uwydatnienie demokratycznego charakteru Unii Europejskiej. Konstytucja uwzględnia to, zakładając znaczne rozszerzenie roli Parlamentu Europejskiego, z podwojeniem zakresu prawodawstwa przyjmowanego we współdecydowaniu, które staje się normalnym procesem ustawodawczym w Unii, jak również przy znacznym uproszczeniu odpowiednich procedur. Ponadto opracowano nowe mechanizmy mające zapewnić poprawę przepływu informacji do parlamentów krajowych i ich głębsze angażowanie się w prace Unii, w szczególności w proces legislacyjny.

Kompetencje Unii zostały wyjaśnione, pogrupowane i ustabilizowane, a zestaw jej instrumentów prawnych ograniczony w interesie lepszego, publicznego zrozumienia i większej sprawności działania, a także wyraźnego oddzielenia roli Unii od roli państw członkowskich.

9. Aby umożliwić przystosowanie się do nowego wymiaru rozszerzenia trzem głównym instytucjom Unii, w konstytucji przewidziano środki na rzecz wzmocnienia ich wszystkich, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między nimi. Konwent jest przekonany, że te reformy znacznie poprawią skuteczność działania Unii Europejskiej.
10. Jako część II do konstytucji włączono Kartę Praw Podstawowych proklamowaną przez Radę Europejską w Nicei. Konwent zwrócił uwagę, iż „Wyjaśnienia” sformułowane za namową Prezydium Konwentu do spraw Karty i uaktualnione pod przewodnictwem Prezydium niniejszego Konwentu stanowią ważne narzędzie służące interpretacji przepisów Karty Praw Podstawowych.
11. Konwent przygotował teksty nowych protokołów w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej i stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, jak również w sprawie Eurogrupy i Euratomu. Nie próbował jednak dokonać przeglądu istniejących protokołów do obecnych traktatów, ani przygotować tekstów protokołów wspomnianych w artykułach IV-1 i IV-2. Będzie to bowiem zadaniem Konferencji Międzyrządowej, podobnie jak sporządzenie przewidzianych w artykułach III-213 i III-214 wykazów tych państw członkowskich, które biorą udział we wzmocnionej współpracy i wspólnej obronie; zadaniem jej będzie również ustosunkowanie się do wezwania, zawartego w stosownej deklaracji Konwentu, do ustanowienia w odpowiednim czasie Europejskiego Systemu Działań Zewnętrznych.
12. Uwagę Rady Europejskiej kieruje się na dwie szczególne kwestie. Po pierwsze, wielu członków Konwentu opowiadało się za bardziej ambitnym podejściem do kwestii przejrzystości, łącznie z automatycznym założeniem prawa dostępu publicznego do wszystkich dokumentów. Projekt konstytucji nakłada na instytucje zobowiązanie przyjęcia przepisów dotyczących przejrzystości. Dlatego też istnieje potrzeba ujęcia w ramach późniejszej legislacji, jak daleko pójdą te przepisy i w jakim zakresie będą one spełniać oczekiwania dostępu do dokumentów.
13. Po drugie, mimo że niektórzy członkowie Konwentu domagali się rewizji i ewentualnej aktualizacji postanowień Traktatu o Euratomie, Konwent uznał, iż nie jest do tego upoważniony, nie ma też czasu i kompetencji, aby się tym zająć. Przyszłość Euratomu pozostaje więc kwestią, do której Rada Europejska zechce przypuszczalnie powrócić.

14. Niektórzy członkowie Konwentu, mimo że nie dążyli do zablokowania porozumienia, nie wyrazili swego poparcia dla projektu konstytucji. Czterech członków uznało, że Konwent nie wypełnił właściwie części pełnomocnictwa z Laeken, w kwestii zwiększenia legitymizacji demokratycznej; ich alternatywne sprawozdanie proponujące „Europę demokracji” zamieszczono w załączniku III.
15. Inni członkowie Konwentu, mimo szerokiego porozumienia co do tekstu projektu konstytucji, preferowaliby bardziej dalekowzroczone podejście, szczególnie w kwestii rozszerzenia zakresu głosowania większością kwalifikowaną i procedur wprowadzania w przyszłości poprawek do konstytucji.
16. Dzięki dużemu zaangażowaniu wszystkich członków Konwent mógł z powodzeniem wykonać swoją pracę i przedstawić to, co Rada Europejska w Salonikach uznała za „dobrą podstawę” dla zbliżającej się Konferencji Międzyrządowej. Wyraża on również nadzieję, że i rozmach prac, i równowaga propozycji, na których opiera się porozumienie, zostaną utrzymane przez Konferencję Międzyrządową.
17. Wypełniwszy pełnomocnictwo udzielone przez Radę Europejską w Laeken, Konwent zakończył swoją pracę. Przedstawiając projekt Traktatu ustanawiającego konstytucję dla Europy i niniejszy raport z prac Konwentu, jego Prezydencja wypełniła swoją misję i ustępuje.
18. Archiwa Konwentu zostaną zdeponowane w Sekretariacie Rady.

Valéry Giscard d'Estaing
Przewodniczący Konwentu

Giuliano Amato
Wiceprzewodniczący

Jean-Luc Dehaene
Wiceprzewodniczący

John Kerr
Sekretarz generalny